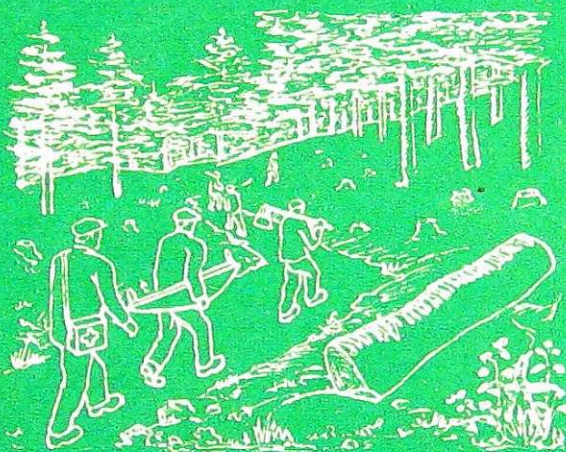

211.

PRAVILNIK

0

HIGIJENSKIM I TEHNIČKIM ZAŠTITNIM MJERAMA PRI RADU NA EKSPLOATACIJI ŠUMA

VJESNIK RADA
BEOGRAD
1948

Br. 1994

PRAVILNIK
O
HIGIJENSKIM I TEHNIČKIM ZAŠTITNIM
MJERAMA PRI RADU NA
EKSPLOATACIJI ŠUMA

VJESNIK RADA
IZDAVAČKO PREDUZEĆE MINISTARSTVA RADA FNRJ
BEOGRAD 1948

PREDGOVOR

Zaštita radničke klase, a šumskih radnika posebno, bila je u staroj Jugoslaviji samo formalna. Bezdušna eksploatacija kapitalista, a s tim u vezi i nezaštićenost pri radu, ne provođenje onog minimuma propisa o radnim odnosima i uslovima rada prouzrokovalo je od svih grana privredne djelatnosti najveći broj nesretnih slučajeva u šumskoj proizvodnji. Odgovornost za takvo stanje pada na vlastodršce stare Jugoslavije, pošto se oni nisu brinuli da se tadašnji — minimalni zakonski propisi primjenjuju, odnosno da trgovce drvom zakonom prisile da vode brigu o životu i radu zaposlenih radnika.

U šumskoj proizvodnji bio je, kako je poznato, zaposlen vrlo mali broj profesionalnih šumskih radnika. Njihov veći dio regrutiran je sa sela. Siromašne seljake, naročito iz pasivnih krajeva, bijeda i neimaština su prisiljavale da svoju radnu snagu prodaju u bescenje, da bi na taj način svojoj porodici osigurali ona najpotrebnija sredstva za život. Takav sastav radnika u šumskoj proizvodnji otežavao je njihovo organizovanje, što je, opet, onemogućavalo da organizovanom borbom prisile tadašnje poslodavce da se više staraju o njihovom životu i radu. Ukoliko je, međutim, dolazilo do organizovane borbe, tadašnje vlasti ugušivale su u zametku svaki pokušaj borbe radničke klase za poboljšanje životnih uslova.

Naši narodi, na čelu sa radničkom klasom a pod rukovodstvom Komunističke partije Jugoslavije, uništili su u narodno-oslobodilačkoj borbi stari sistem vlasti i uspostavili svoju demokratsku narodnu vlast — vlast radnog naroda. Stvaranjem narodne vlasti, tj. promjenom društvenog i ekonomskog uređenja, sredstva za proizvodnju u

našoj zemlji postala su opća narodna svojina. Naše šume, koje su ranije služile pojedincima za neograničeno zgrtanje kapitala, postaju jednim velikim izvorom općenarodnog bogatstva.

Neposredno poslije oslobođenja, naša narodna vlast donijela je niz zakonskih propisa koji regulišu radne odnose i radne uslove, među kojima i Pravilnik o higijenskim i tehničkim zaštitnim mjerama pri radu na eksploataciji šuma. Donošenjem ovog Pravilnika učinjen je nov korak naprijed u nastojanju da se pravilno reguliše pitanje zaštite radnika na eksploataciji šuma, što predstavlja složen problem sa svojim naročitim specifičnostima. Ovaj pravilnik reguliše sve grupe poslova na eksploataciji šuma: seču stabala, kresanje grana, trupljenje, dovlačenje i izvlačenje drva iz šume, radove na rižama i žičarama, plavljenje i splavarenje itd. U Pravilniku je posebna pažnja ukazana zdravstvenoj i higijenskoj zaštiti pri radu, kao i stanovima za radnike na eksploataciji šuma. Za vrijeme stare Jugoslavije šumski radnici, kako je poznato, stanovali su u bajtama, gde nisu imali mogućnosti za održavanje ni najnužnije lične higijene. Stoga je stambeno pitanje šumskih radnika ovdje naročito podvučeno. Pravilnik predviđa, da se za smještaj radnika moraju izgraditi barake, koje će im omogućiti da održavaju ličnu higijenu i da se odmore poslije dnevnog napornog rada. Isto tako, pravilnikom je predviđeno da na svakom gradilištu odnosno pri svakoj grupi radnika postoji potreban sanitetski materijal za pružanje prve pomoći u slučaju da dođe do nesreće.

Da bi se osiguralo puno provođenje svih propisa predviđenih u pravilniku, te propise treba iscrpno upoznati i voditi upornu borbu za njihovu primjenu. Za ovo su, u prvom redu, pozvani i Zakonom o inspekciji rada obavezni rukovodioci ove grane privredne djelatnosti. Sindikalne organizacije i radnički inspektori dužni su da radnicima objašnjavaju potrebu primjene svih propisa Pravilnika i od rukovodilaca šumskih radilišta da traže njegovu punu primjenu. Puna i pravilna primjena ovog Pravilnika ima i taj značaj, što će, s jedne strane, smanjiti fluktuaciju radne snage zaposlene u šumskoj privredi, a s druge strane, omogućiti lakšu mobilizaciju raspoložive i još neuključene

radne snage i, što je najvažnije, tim će se smanjiti broj nesretnih slučajeva, koji je u toj privrednoj grani bio naročito velik.

Iako je poslije oslobođenja učinjeno vidno poboljšanje u tom pravcu, o čemu svjedoče podaci koje navodimo, pravilnom primjenom Pravilnika taj se postotak može još uvijek u velikoj mjeri smanjiti, Godine 1939 na svakih 1000 šumskih radnika bilo je 90,2 nesretnih slučajeva, a 1947 god. 59,5. Broj nesretnih slučajeva pri radu u eksploataciji šuma smanjio se, dakle, prema 1939 god. za 34%. Uzme li se u obzir da je god. 1947 broj šumskih radnika kudikamo veći od onog u god. 1939, postotak nesretnih slučajeva postaje još mnogo manji nego što to pokazuju navedene brojke. Briga naše narodne vlasti o zaštiti šumskih radnika od nesretnih slučajeva, ako se isti uporede sa stanjem u 1939 god., u mnogome je doprinijela smanjenju broja nesretnih slučajeva, pogotovu ako se uzme u obzir, da je 1947 god. većina radnika bila uključena u ovu privrednu granu bez dovoljne stručnosti za obavljanje ovih radova.

Sa postignutim rezultatima, međutim, ne smijemo se zadovoljiti. Potrebno je razmotriti da li postoje mogućnosti i uslovi da se broj nesretnih slučajeva još više smanji, tj. da se svede na najmanju mjeru. Na ovo pitanje moguće je pozitivno odgovoriti, a dosljedno sprovođenje odredaba ovog Pravilnika u mnogome će doprinijeti da se to postigne.

Smanjenje nesretnih slučajeva pri radu na eksploataciji šuma u mnogome zavisi od pravilne organizacije rada. Dosadašnje iskustvo je pokazalo, da se uvođenjem brigadnog sistema u radu — gdje je taj sistem pravilno sproveden — uveliko smanjio i broj nesretnih slučajeva, a s druge strane, tim se povećava radna sposobnost šumskih radnika odnosno učinak njihovog rada. Pri tom treba voditi računa, da se za rukovodioca brigade odnosno pojedinih grupa određujuiskusni šumski radnici. Po sebi se razumije, da se ovim ne iscrpljuje velika važnost brigadnog sistema u radu, već je, zahvaljujući ovakvoj organizaciji posla, moguće pravilnije izvršiti raspored radnih mjesta i unaprediti organizaciju rada. Ovim se ujedno omogućuje

i pravilnija primjena tarifnih propisa, što također znatno doprinosi produktivnosti rada, a time potpunom izvršenju Petogodišnjeg plana i bržoj izgradnji socijalizma u našoj zemlji.

Sve što je dosad učinjeno dokaz je u kojoj mjeri i koliku pažnju naša narodna vlast posvećuje zaštiti rada svih radnika. U svakom propisu iz oblasti zaštite rada točno se određuje tko je dužan da se brine o primjeni ovih propisa. Kako se zaštiti radnika u našoj zemlji ukazuje vrlo velika pažnja, svi oni koji je zanemaruju treba da budu pozvani na zakonsku odgovornost. Koliku brigu treba posvetiti zaštiti rada i našim trudbenicima vidi se i po tome, što je V Kongres naše Partije u svom programu postavio zaštitu rada kao jedno od najozbiljnijih pitanja.

Rešavanje pitanja zaštite pri radu u šumskoj proizvodnji dužnost je naših privrednih rukovodilaca u toj privrednoj grani, dok su organi inspekcije rada i sindikalne organizacije dužni da budno prate i kontrolišu stvarno rješavanje tih pitanja na terenu. Potpunom i pravilnom primjenom ovog Pravilnika — čemu će doprinijeti i ovo ilustrirano izdanje sa detaljnim registrom — riješava se ne samo jedno vrlo važno socijalno, nego u isto vrijeme jedno od najvažnijih privrednih pitanja u našoj zemlji.

- Zabrana ručnog uklanjanja smetnji na riži 32
 Zabrana rušenja stabala prije nego se izvrši klinasti zasjek 7
 Zabrana rušenja stabala po mraku, jakom vjetru, gustoj magli i jačoj poledici 6
 Zabrana rušenja starih stabala bez upotrebe klinova 6
 Zabrana slaganja trupaca na nagibima većim od 30° 65
 Zabrana transporta rižom za vrijeme jakog smrzavanja, magle, nevremena i po noći 36
 Zabrana uposlenja osoba na splavarenju koje ne znaju plivati 45, 46, 49
 Zabrana vožnje ljudi na trupcima 24
 Zabrana vožnje ljudi žičarom 57
 Zabrana zadržavanja ispod stabala za vrijeme kresanja grana 9
 Zabrana zadržavanja u blizini jame izvaljenog korijena 14
 Zabrana zadržavanja u opasnom prostoru uzduž riže 30
 Zapinjanje rušenog stabla o zdravo stablo — postupak 10
 Zaštita splavara — alat i rezervni materijal, zaštitna sredstva 51
 Zaštitna odjeća i obuća 73
 Zaštitni zidovi na opasnim mjestima uzduž riže 26, 28
 Zaustavljanje kola na strmini — kočnica 21
 Završne odredbe 80

Ž

- Željeznice šumske — tehničke zaštitne mjere 70
 Žica — povezivanje plovećih trupaca, splavi 47, 50, 51
 Žičare — pregledi i odobrenje za upotrebu 54
 Žičare — proračun i izgradnja 54
 Žičare — telefonska i signalna veza između utovarne i istovarne stanice 56, 59
 Žičare — utovar i istovar 55
 Žičare — zabrana vožnje ljudi 57
 Žičare (žične željeznice) 54—60

S A D R Ž A J :

PREDGOVOR	3
Opći propisi	7
Sječa	8
Trupljenje i izrada ogrjevnog i drugog kratkog drveta	17
Sječa i trupljenje motornim i električnim pilama	18
Iznošenje drva do mjesta utovara	19
Suhe i vodene riže (točila)	24
Plavljenje drva i splavarenje	31
Žičare (žične željeznice)	34
Utovar i istovar trupaca	36
Koturače, čekrci i šumske željeznice	40
Ostali propisi	40
Prva pomoć u nesreći	40
Voda za piće	43
Nužnici	44
Radnički stanovi	45
Završne odredbe	48
REGISTAR	49